

**ELBİSTAN REHBERLİK VE ARAşTIRMA MERKEZİ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIşMA HİZMETLERİ BÖLÜMÜ**

**ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARINA YÖNELİK SINIF REHBER
ÖĞRETMENLERİNİN FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN ARAşTIRILMASI**

**2021-2022 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
ARAşTIRMA RAPORU**

**ELBİSTAN
AĞUSTOS 2022**

TAKDİM

Elbistan Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak bilinçli, kendini ifade edebilen, haklarını savunabilen çocuklar yetiştirmek için uygun ortamların sağlanmasını önemsiyoruz. Müşavirlik çalışmalarımızla öğrencilerimize en iyi şekilde psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini ulaştırmayı amaçlıyoruz. Dünya genelinde birçok çocuğun ihmal ve istismara maruz kalması nedeniyle çocuk ihmal ve istismarı konusunda farkındalığın artması önemlidir. Çocuklarımızın sosyal, duygusal, psikolojik olarak sağlıklı büyümeleri için farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.

Çocuk ihmal ve istismarında ilkökul dönemi kritik öneme sahiptir. İlkokul öğrencilerinin vakitlerinin büyük bir çoğunluğunun okullarda geçmesi dolayısıyla sınıf öğretmenlerinin çocuk ihmal ve istismarı konusunda farkındalıklarının yüksek olması önemlidir. Bizler de yapılan bu araştırmayla Elbistan Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak sınıf rehber öğretmenlerinin çocuk ihmal ve istismarına yönelik farkındalıklarını araştırmayı ve araştırma sonuçlarını okullarımızla paylaşmayı amaçladık.

Yapılan bu çalışmanın çocuk ihmal ve istismarının azalmasına katkı sunmasını diliyor, çalışmamıza katılım sağlayan sınıf rehber öğretmenlerine ve emeği geçen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölümümüze teşekkür ediyorum.

Vefa BUĞDAY

Elbistan RAM Müdürü

TEŞEKKÜR

Değerli vakitlerini ayırarak araştırmaya katılan tüm sınıf rehber öğretmenlerimize teşekkürlerimizi sunarız.

Elbistan RAM-RPDH Bölümü

Mayıs, 2022

ELBİSTAN RAM

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

TAKDİM.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
EKLER LİSTESİ.....	iv
BÖLÜM I	
1.GİRİŞ	
1.1. Araştırmanın Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi.....	2
1.2.1.Araştırmanın Alt Problemleri.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
BÖLÜM II	
2.YÖNTEM	
2.1. Evren ve Örneklem.....	4
2.2. Veri Toplama Araçları.....	4
2.3. Veri Toplama Süreci.....	4
2.4. Verilerin Analizi.....	4
BÖLÜM III	
3. BULGULAR	
3.1. Araştırma Formunda Yer Alan Maddelere İlişkin Veriler.....	5
BÖLÜM IV	
4. SONUÇ, YORUM ve ÖNERİLER	
4.1. Sonuç, Yorum ve Öneriler.....	25

EKLER LİSTESİ

Ek-1: Araştırma Formu.....	28
----------------------------	----

ELBİSTAN RAM

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu araştırmada, çocuk ihmal ve istismarına yönelik, öğretmenlerin farkındalık düzeyleri araştırılmıştır. Araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, önemi, amacı ve sınırlılıkları bu bölüm de yer almaktadır.

1.1. Araştırmanın Problem Durumu

Ahlaki, tıbbi, sosyal, hukuksal, psikolojik yanları olan çocuk ihmal ve istismarı tüm dünyayı ilgilendiren bir sorundur. Çocuğa bakmakla yükümlü kişilerin sergilediği ve sergilemediği davranışlar, tutumlar sonucunda çocuğun fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan olumsuz etkilenmesine çocuk ihmal ve istismarı denir. Kısacası çocuk ihmal ve istismarı çocuğun bakımını üstlenen görevli kişilerin çocuğun ihtiyaçlarını karşılamaması denebilir(Önal, Celbis, Özdemir ve Yöndem, 2013). Bu ihtiyaçları aile, sosyal çevresi ve okul sürecine dahil olduğundan itibaren çok fazla zaman geçirdiği öğretmenlerin karşılaması ve saygı duyması gerekmektedir.

Geleceğimizin teminatı olan çocukların sağlıklı şartlarda yetiştirilmeleri toplumun geleceği için son derece önemlidir. Tüm insanlık için sorun teşkil eden çocuk ihmal ve istismarı, çocuğun birçok yönden gelişimine engel olmaktadır. Çocuk ihmal ve istismarı çocukluk dönemini olumsuz etkilediği gibi yetişkinlik dönemini de olumsuz etkilemektedir.

Çocuk haklarının bilinmesi ve bu haklara saygı duyulması gerekmektedir. Çocukların fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı gelişimlerinin sağlanması için toplum desteği önemlidir(Karakoç, 2017). Bu anlamda günlerinin büyük bir kısmını çocuklarla geçiren öğretmenlerin ve diğer yetişkinlerin farkındalıklarının artırılması gerekmektedir.

Ortaya çıkan ihmal istismar vakalarının birçoğunun gizlenmesi ve üzerinin kapatılması nedeniyle çocuk ihmal istismar durumlarıyla ilgili kesin bir sayı vermek mümkün değildir. Yapılan araştırmalar dünya genelinde beş çocukta birinin cinsel istismara, beş çocukta üçünün ise diğer istismar türlerinden en az birine maruz kaldığını göstermektedir(Coşkun, 2021) Ayrıca TÜİK verilerine göre Türkiye de güvenlik birimlerine 2019 yılında gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı 511 bin 247'dir. Bu olaylarda çocukların %46,1'inin mağdur olarak geldiği tespit edilmiştir(TÜİK, 2020).

Çocuğun sosyal hayatı ilk olarak aile de başlamaktadır. Erken çocukluk dönemi içerisinde, çekirdek aile de başlayan sosyal yaşantılar sırasıyla geniş aile ve uzaktan yakına doğru içinde bulunduğu sosyal çevresinde devam eder. Çocuğun bir sonraki sosyal çevresini oluşturan yapı ise okuldur. Okulöncesi eğitiminden itibaren liseye kadar okul yaşantısı devam etmektedir. İhmal ve istismarın farklı boyutları bilindiği üzere ilk sosyal çevresi olan ailede başlayabileceği ve daha sonra ise bunun çeşitli sosyal ortamlar ve okulda devam edebileceği, daha öncede yukarıda vurgulanmıştır. Çocuk ihmal ve istismarının bilerek veya bilmeyerek gerçekleştiği düşünüldüğünde, hem ailelerin hem de okuldaki öğretmenlerin farkındalıklar düzeyleri önemlidir. Çocukların okul çağına başlamasından itibaren yoğun etkileşim içinde olduğu öğretmenlerinin de farkındalık düzeylerinin ölçülerek, bu süreçte gerek görülen bilgilendirme çalışmalarının yapılabileceği düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, ihmal ve istismar süreçlerine hakim olması, özellikle ihmal boyutunda önem arz etmektedir. İhmal ve istismarın fiziksel, ruhsal ve duygusal boyutları düşünüldüğünde, öğrenciye farkında olmadan yapılan ruhsal ve duygusal ihmal ve istismarın çocukların ileriki hayatında gelişim süreçlerinde olumsuz yaşantılara sebep olabileceği dikkate alınmalıdır. Çocuğun okula başlamasından itibaren çocuklarla yakın etkileşim halinde olan, çocukla en fazla zaman geçiren ve gözlem yapma fırsatına sahip olan öğretmenlerin, çocuğun aileden, sosyal çevresinde ve okul yaşantısında maruz kalabileceği ihmal ve istismar durumunda, durumun tanınması, gerekli birimlere doğru bildirimin yapılması, erken dönem müdahale hizmetlerinde bulunması gerekmektedir.

Bu araştırmanın çocukların okul süreci başlamasından itibaren güçlü bir etkileşim içinde oldukları öğretmenlerin, çocuk ihmal ve istismarı hakkında bilgi sahibi olması ve böyle bir durumla karşılaştıklarında, izlemesi gereken önleyici ve müdahale süreçlerinin farkında olmasının önemli olduğu düşünülerek böyle bir araştırma çalışmasının yapılması amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi “Çocuk İhmal ve İstismarına Yönelik Öğretmenlerin Farkındalık Düzeylerinin Araştırılması” şeklinde oluşturulmuştur.

1.2.1. Araştırmanın Alt Problemleri

- 1.Çocuk İhmal ve İstismarına yönelik öğretmenlerin farkındalık düzeyleri nedir?
- 2.Öğretmenlerin çocuk ihmal ve istismarına yönelik farkındalık düzeyleri yeterli midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada amaç;

1. Çocuk İhmal ve İstismarına yönelik öğretmenlerin farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.
2. Öğretmenlerin Çocuk İhmal ve istismarına yönelik farkındalık düzeylerinin hangi alanlarda ve konularda yetersiz olduğunu tespit ederek, ileride bu alanlara yönelik çalışmalara ağırlık verilmesini vurgulamak.
3. Araştırmanın, çocuk ihmal ve istismarı yönelik öğretmenlerin farkındalığında oluşan yanlış ve eksikliklerin belirlenerek, yapılacak yeni çalışmalara yol haritası oluşturmak.
4. Bu araştırmanın raporlaştırılarak, çocuk ihmal ve istismarı farkındalık süreci hakkında tüm öğretmen ve kurumlar ile paylaşılması noktasında araştırma önerisinde bulunabilmek.

1.4. Araştırmanın Önemi

Yapılan bu araştırmanın, çocukların erken dönemde ve okul yaşantısında maruz kaldığı ve kalabileceği ihmal ve istismar durumlarında, öğretmenlerin izleyeceği önleyici ve müdahale hizmetleri konusun farkındalık oluşturması beklendiğinden önemli görülmektedir. Bütün çocukların ihmal ve istismarına maruz kalmadan erken çocukluk ve okul sürecinde gelişimsel olarak olumsuz etkilenmeden, kaliteli bir yaşam süreci geçirmesinin gerekli ve önemli olduğu görüldü. Diğer yandan yapılan bu araştırmanın, Elbistan Rehberlik ve Araştırma Merkezinin hizmet bölgesindeki sınıf öğretmenlerinin tamamına yapılarak, “Çocuk İhmal ve İstismarına Yönelik Öğretmenlerin Farkındalık Düzeylerinin Araştırılması” konulu değerlendirme raporu hazırlanması önerisini sunacak olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Elbistan Rehberlik ve Araştırma Merkezi Hizmet bölgesindeki çalışan sınıf öğretmenlerinin tamamı ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Elbistan Rehberlik ve Araştırma Merkezi hizmet bölgesinde bulunan Elbistan, Göksun, Afşin, Ekinözü ve Nurhak ilçelerinde görev yapan tüm sınıf rehber öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma formu elektronik ortam üzerinden bölgemizde ki tüm sınıf rehber öğretmenlerine ulaştırılmış olup dönüt sağlayan 364 sınıf rehber öğretmeni araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü tarafından geliştirilen “Çocuk İhmal ve İstismarına yönelik Sınıf rehber öğretmenlerinin Farkındalık düzeylerinin Araştırılması ” isimli araştırma formu kullanılmıştır. Form 4 bölümden ve toplam 39 sorudan oluşmaktadır.

2.3. Veri Toplama Süreci

Hazırlanan form, online uygulama üzerinden sınıf rehber öğretmenlerine ulaştırılmış olup cevaplar online ortamda toplanmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük esası temel alınmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Online ortamda toplanan veriler üzerinde frekans ve yüzde değerler çıkarılmış olup, açık uçlu sorulara verilen cevaplar ayrıca değerlendirilmiştir.

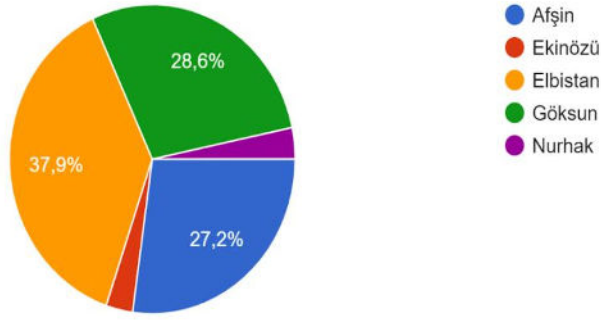
BÖLÜM III

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma anketinde yer alan maddelere ilişkin verilere yer verilmiştir.

Tablo 3.1

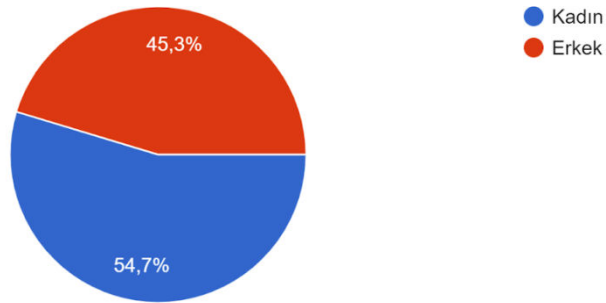
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin görev yaptığı ilçelere göre dağılımları

İlçelere göre araştırmaya katılım dağılımına bakıldığında en yüksek katılım %37,9 ile Elbistan ilçesinden olmuştur. Sırayı %28,6 ile Göksun ilçesi takip etmiştir. Afşin ilçesinden %27,2, Nurhak ilçesinden %3,3 ve Ekinözü ilçesinden %3 katılım sağlanmıştır.

Tablo 3.2

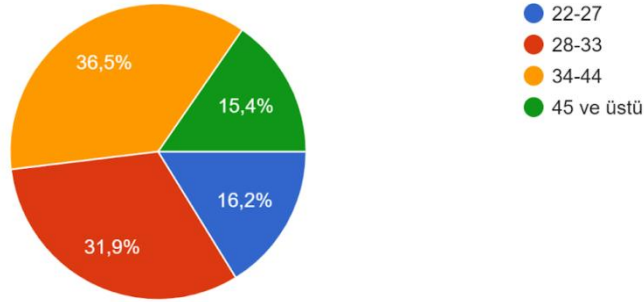
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin cinsiyete göre dağılımları

Araştırmaya katılan 364 sınıf rehber öğretmenin % 54,7'si kadınlardan, %45,3'ü ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 3.3

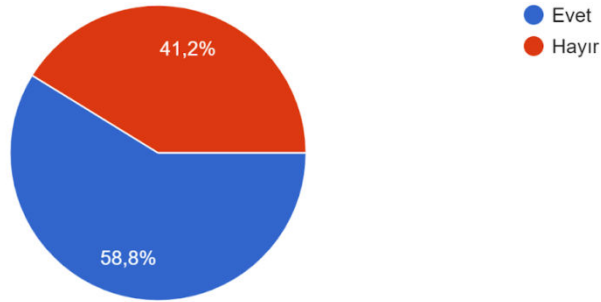
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin yaşa göre dağılımları

Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin % 36,5'unun 34-44 yaş grubunda yer aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla %31,9 ile 28-33 yaş grubu; %16,2 ile 22-27 yaş grubu ve son olarak da % 15,4 ile 45 ve üstü yaş grubu izlemektedir.

Tablo 3.3

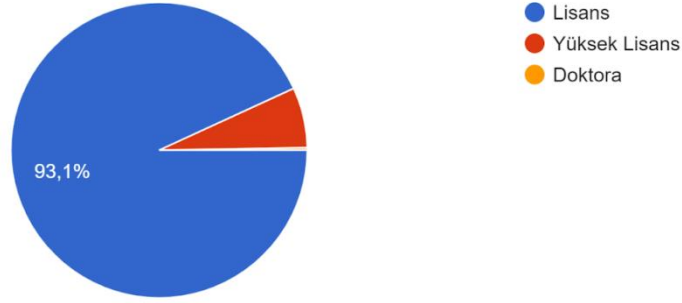
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin çocuk sahibi olma durumlarına göre dağılımları

Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin %58,8'i çocuk sahibi iken %41,2'si çocuk sahibi değildir.

Tablo 3.4

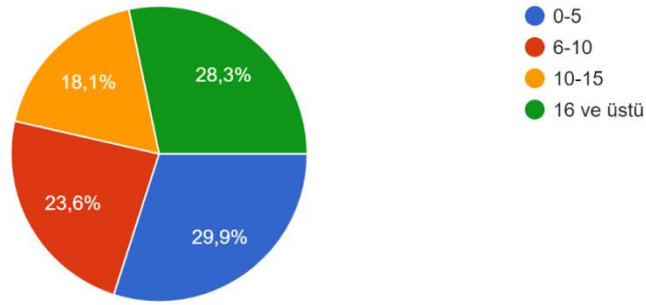
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin eğitim düzeyi dağılımları

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %93,1'i lisans mezunuyken; %6,6'sı yüksek lisans mezunlarından oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden doktora mezunu bulunmamaktadır.

Tablo 3.5

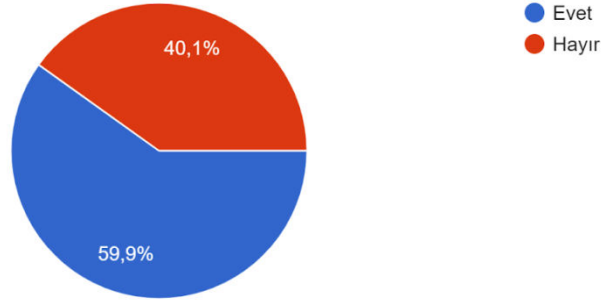
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin meslekteki yıl dağılımları

Kıdeme göre dağılıma bakıldığında en büyük oranın %29,9 ile 0-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip olduğu ve bu sırayı takip eden grubun %28,3 ile 16 ve üstü mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Bu oranı %23,6 ile 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar takip etmektedir. %18,1 ile 10-15 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar son olarak sırada yer almıştır.

Tablo 3.6

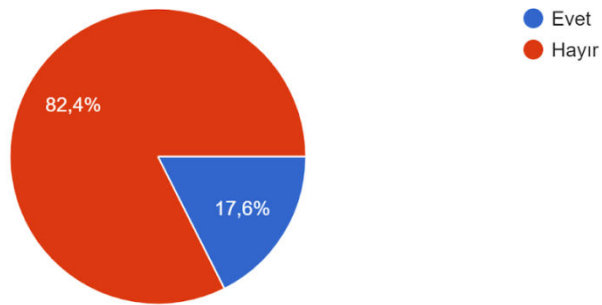
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin, öğrenimleri sırasında çocuk ihmal ve istismarı konusunda bilgi almaları durumuna göre dağılımı

Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenleri içerisinde %59,9 oranında öğretmen lisans öğrenimleri sırasından çocuk ihmal ve istismarı konusunda bilgi aldığını, %40,1 oranında öğretmen bilgi almadığını belirtmiştir.

Tablo 3.7

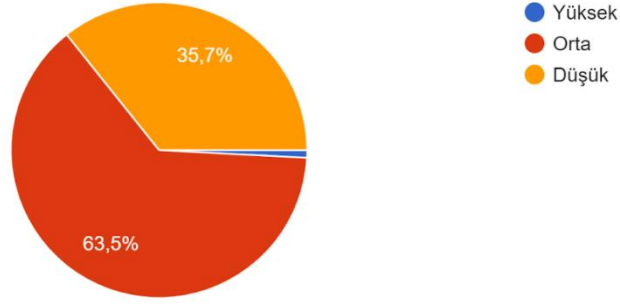
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin, daha önce çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili bir olayla karşılaşma durumuna göre dağılımı

Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenleri içerisinde %82,4 oranında öğretmen daha önce çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili bir olayla karşılaşmamıştır. Çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili bir olayla karşılaşanların oranı ise %17,6'dır.

Tablo 3.8

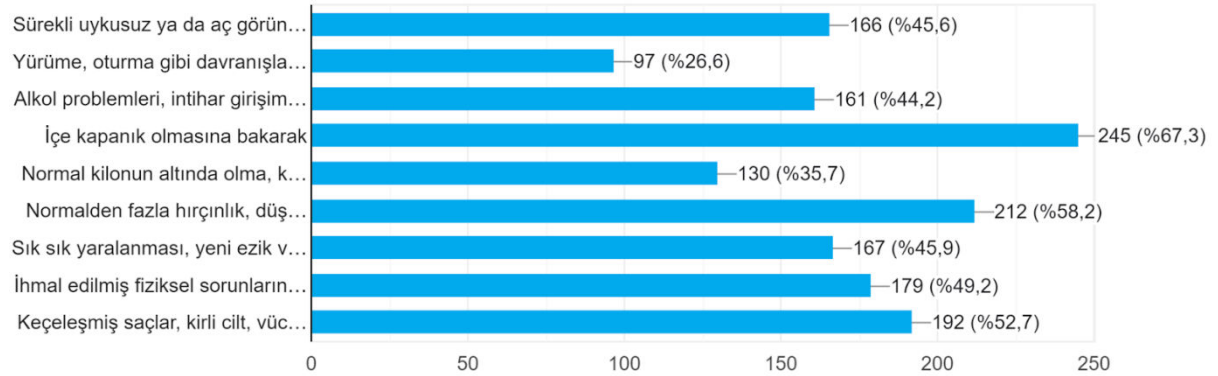
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin öğrencilerin sosyoekonomik düzeyini tanımlaması

Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin %63,5'i öğrencilerinin sosyoekonomik düzeyini orta olarak tanımlamıştır. Düşük olarak tanımlayanların oranı %35,7 ile bu sırayı takip etmektedir. Son olarak yüksek olarak tanımlayanlar %0,8 oranında görülmektedir.

Tablo 3.9

İhmale uğramış bir çocuğun hangi davranışlarına bakarak ihmale uğradığı anlaşılabilir?

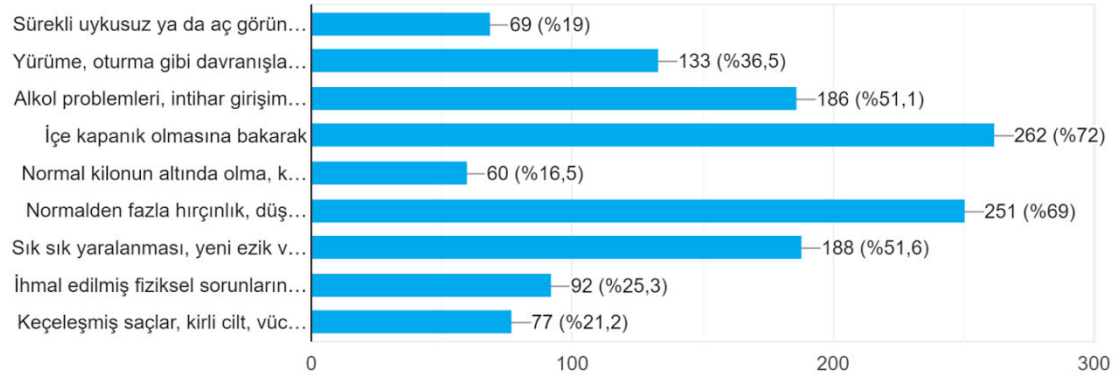
Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenleri sırasıyla ihmale uğramış bir çocuğun aşağıdaki davranışlarına bakarak anlaşılabilirliğini öngörmüştür:

1. İçine kapanık olmasına bakarak ; %67,3
2. Normalden fazla hırçınlık, düşmanlık, saldırganlık gibi davranışlarda bulunarak ; %58,2

3. Keçeleşmiş salar, kirli cilt, vct kokusu gibi kötü hijyen durumlarına bakarak ; %52,7
4. İhmal edilmiş fiziksel sorunlarına ve tıbbi bakımına bakarak ; %49,2
5. Sık sık yaralanması, yeni ezik ve morlukların oluşmasına bakarak ; %45,9
6. Sürekli uykusuz ya da a görünmesine bakarak; %45,6
7. Alkol problemleri, intihar girişimi, davranış bozuklukları, anti-sosyal davranışlarına bakarak ; %44,2
8. Normal kilonun altında olma, kötü gelişim şekilleri, byyememe gibi fiziksel belirtilerine bakarak; % 35,7
9. Yürüme, oturma gibi davranışlarına bakarak ; %26,6

Tablo 3.10

İstismara uğramış bir çocuğun hangi davranışlarına bakarak istismara uğradığı anlaşılabılır?

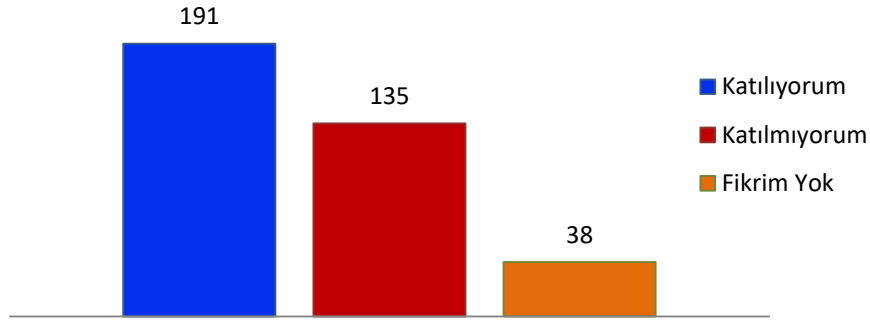

Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenleri sırasıyla istismara uğramış bir çocuğun aşağıdaki davranışlarına bakarak anlaşılabileceğini öngörmüştür:

1. İçine kapanık olmasına bakarak ; %72
2. Normalden fazla hırçınlık, düşmanlık, saldırganlık gibi davranışlarda bulunarak ; %69
3. Sık sık yaralanması, yeni ezik ve morlukların oluşmasına bakarak ; %51,6
4. Alkol problemleri, intihar girişimi, davranış bozuklukları, anti-sosyal davranışlarına bakarak ; %51,1
5. Yürüme, oturma gibi davranışlarına bakarak ; %36,5
6. İhmal edilmiş fiziksel sorunlarına ve tıbbi bakımına bakarak ; %25,3
7. Keçeleşmiş salar, kirli cilt, vct kokusu gibi kötü hijyen durumlarına bakarak ; %21,2
8. Sürekli uykusuz ya da a görünmesine bakarak; %19
9. Normal kilonun altında olma, kötü gelişim şekilleri, byyememe gibi fiziksel belirtilerine bakarak; % 16,5

Tablo 3.11

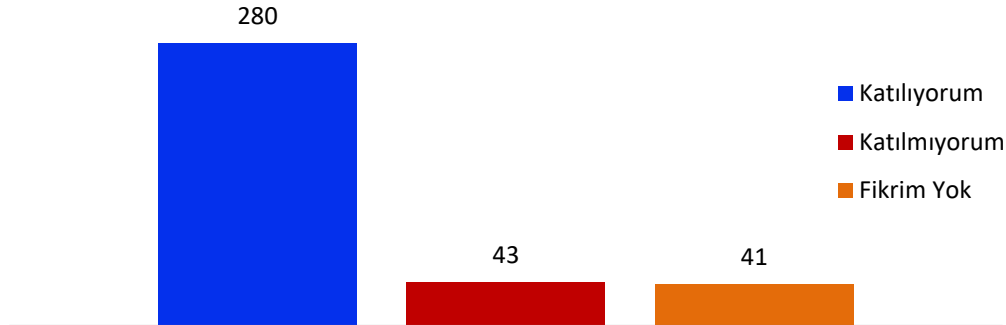
Çocukların davranışı ya da görünüşü istismar sebebi olamaz.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 191, Katılmıyorum; 135 ve Fikrim Yok; 38 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.12

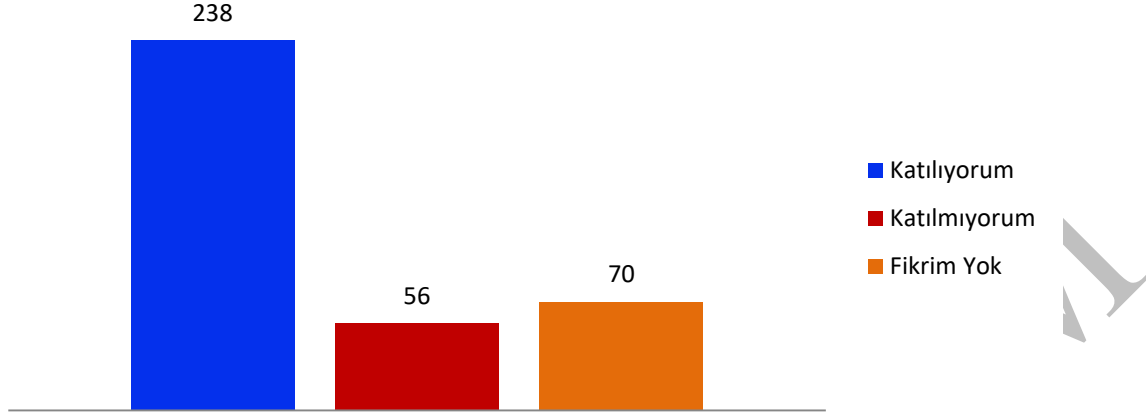
Fiziksel istismar ve duygusal istismar genellikle birbirine eşlik eder.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 280, Katılmıyorum; 43 ve Fikrim Yok; 41 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.13

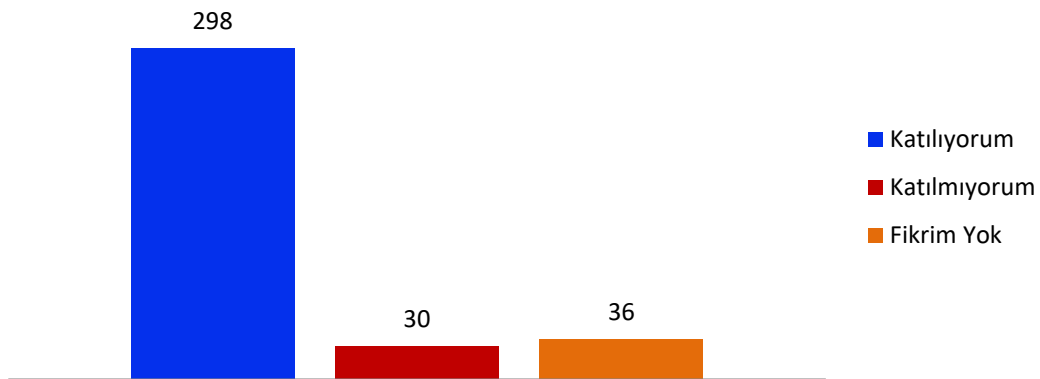
İhmalin pasif, istismarın aktif bir davranış şekli olması ihmal ve istismarı birbirinden ayıran önemli özelliktir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 238, Katılmıyorum; 56 ve Fikrim Yok; 70 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.14

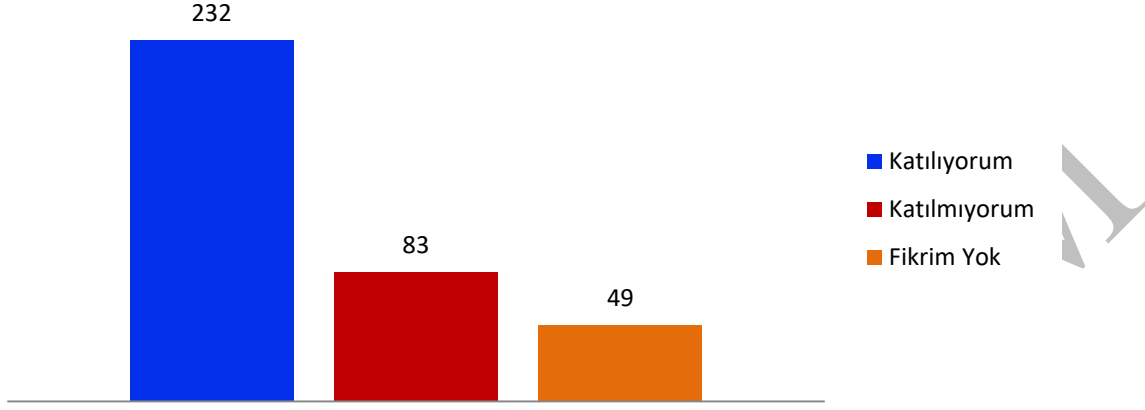
Çocuğun duygusal gelişimini zedeleyen bütün eylemler ya da eylemsizlik duygusal istismar olarak tanımlanır.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 298, Katılmıyorum; 30 ve Fikrim Yok; 36 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.15

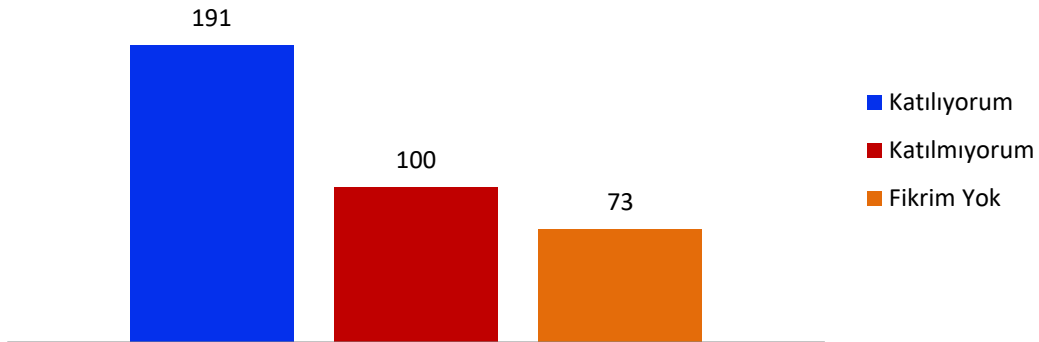
İhmalden söz edebilmek için ebeveynin çocuğun ihtiyaçlarını giderebilme yetisi bulunmasına rağmen yapmaması gerekmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 232, Katılmıyorum; 83 ve Fikrim Yok; 49 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.16

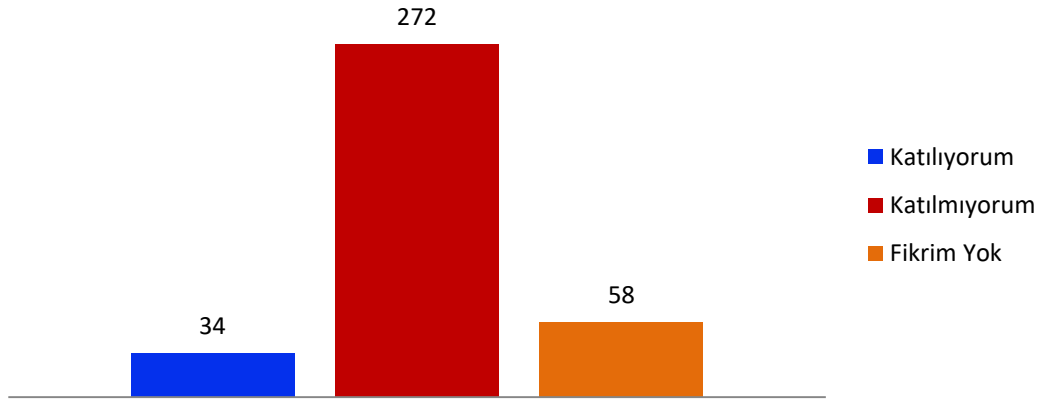
İhmal ve istismar şüphesi bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmesi için yeterlidir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 191, Katılmıyorum; 100 ve Fikrim Yok; 73 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.17

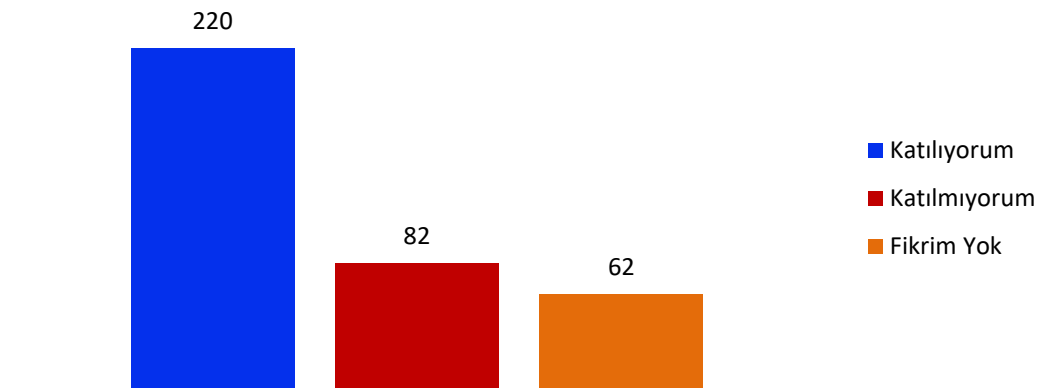
Çocuklar cinsel istismarı hayal güçlerinin genişliği ile uydururlar.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 34, Katılmıyorum; 272 ve Fikrim Yok; 58 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.18

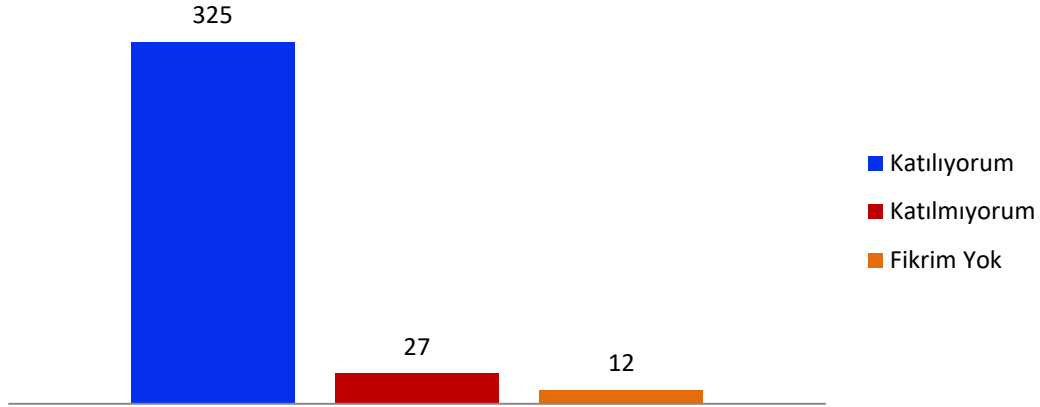
İlgi çekmeye çalışan çocuklar, şirin ve cazip kız çocukları, evden kaçan çocuklar, ihmal edilmiş çocuklar potansiyel mağdurlardır.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 220, Katılmıyorum; 82 ve Fikrim Yok; 62 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.19

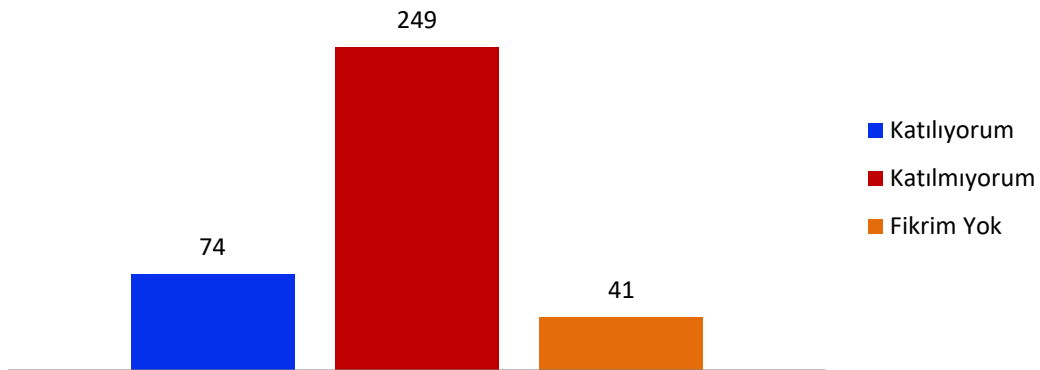
Parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, karanlık sokaklar, karanlık yerler, boş inşaat sahaları tehlikeli bölgelerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 325, Katılmıyorum; 27 ve Fikrim Yok; 12 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.20

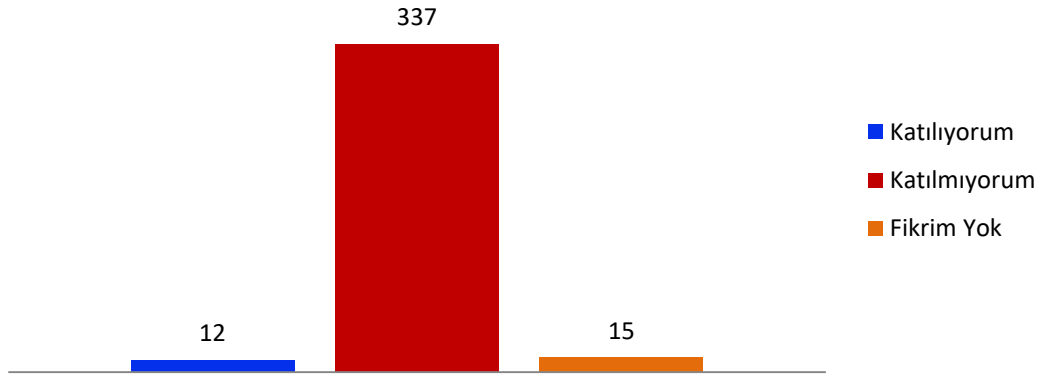
İstismarcılar genellikle yaşlı ve yabancı erkekler ile sokakta yaşayan hırpani görünümlü serserilerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 74 , Katılmıyorum; 249 ve Fikrim Yok; 41 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.21

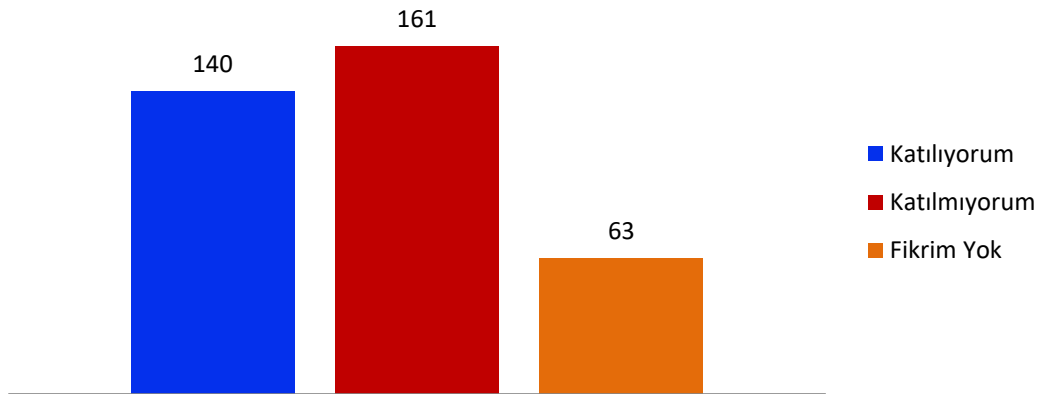
Yalnızca kız çocukları cinsel istismara uğrar.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 12 , Katılmıyorum; 337 ve Fikrim Yok; 15 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.22

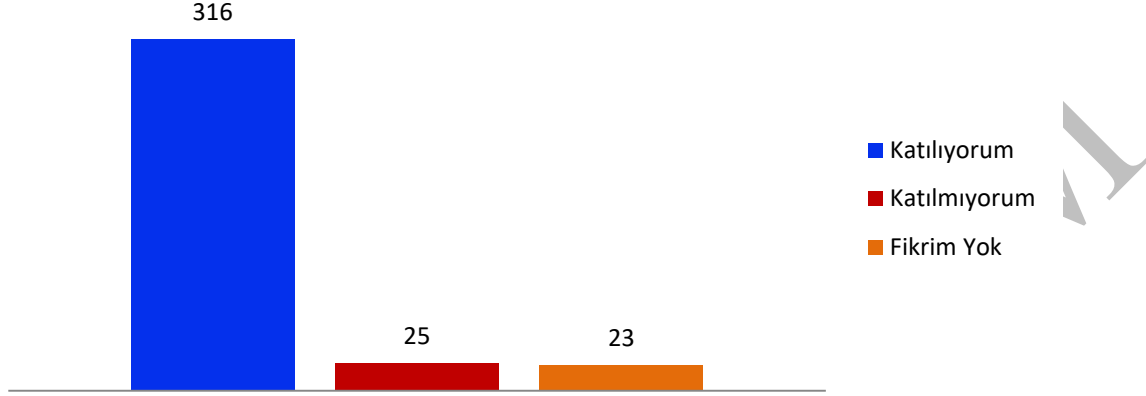
Cinsel istismar kuşkusuyla olayın üzerine gidilmesi, çocuğa daha fazla travma yaşatır.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 140, Katılmıyorum; 161 ve Fikrim Yok; 63 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.23

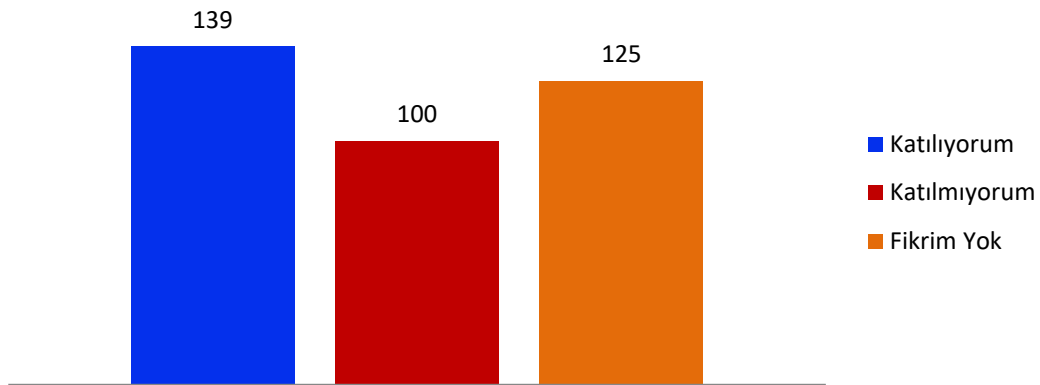
Çocuğun kendisine inanılmayacağı, yapılan cinsel istismar yüzünden kendisinin suçlanacağı ve zarar göreceği korkusu tekrar tekrar istismara uğramasının nedenlerindendir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 316, Katılmıyorum; 25 ve Fikrim Yok; 23 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.24

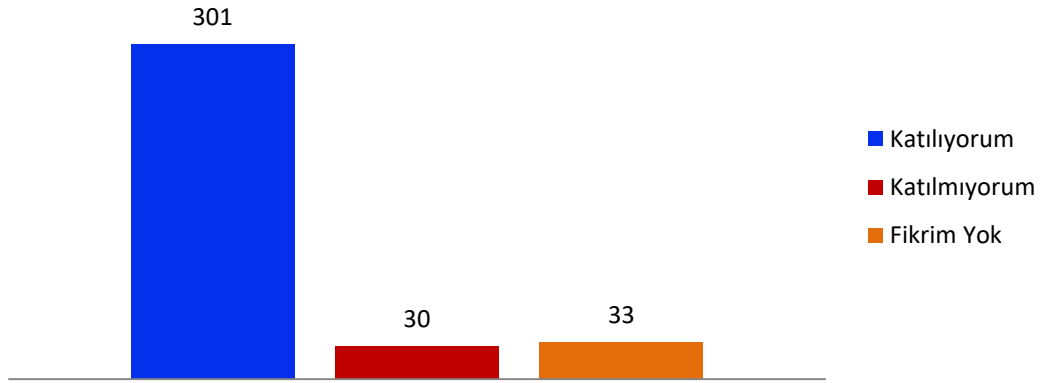
Çocuk cinsel istismarı en sık 6-10 yaş arasında görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 139, Katılmıyorum; 100 ve Fikrim Yok; 125 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.25

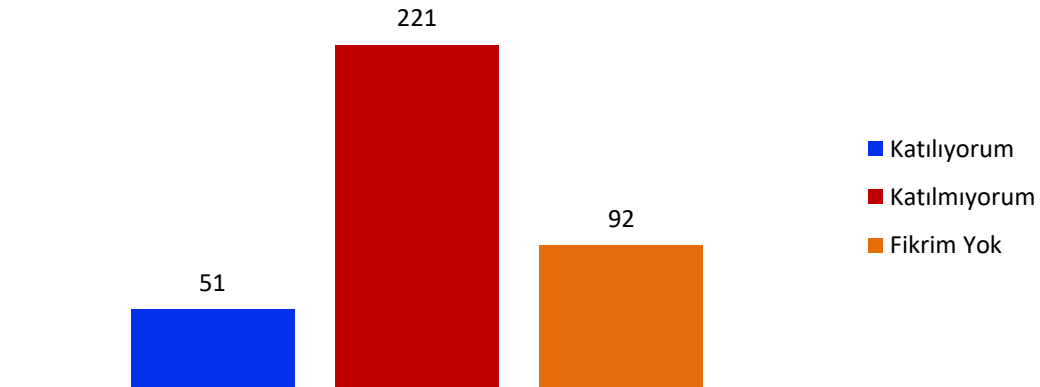
Duygusal istismar en çok karşılaşılan ve yasal olarak ispatlanması en zor istismar çeşididir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 301 , Katılmıyorum; 30 ve Fikrim Yok; 33 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.26

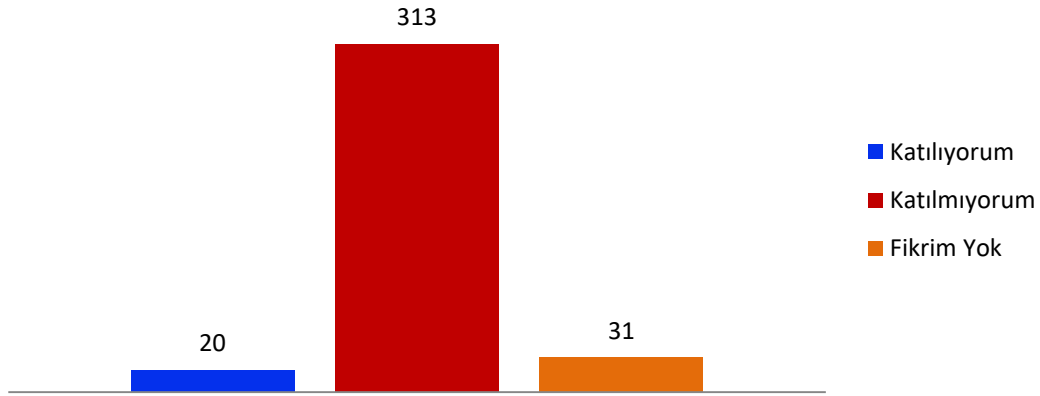
Cinsel istismar konusunda hikaye uyduran çocuk sayısı çok fazladır.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 51 , Katılmıyorum; 221 ve Fikrim Yok; 92 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.27

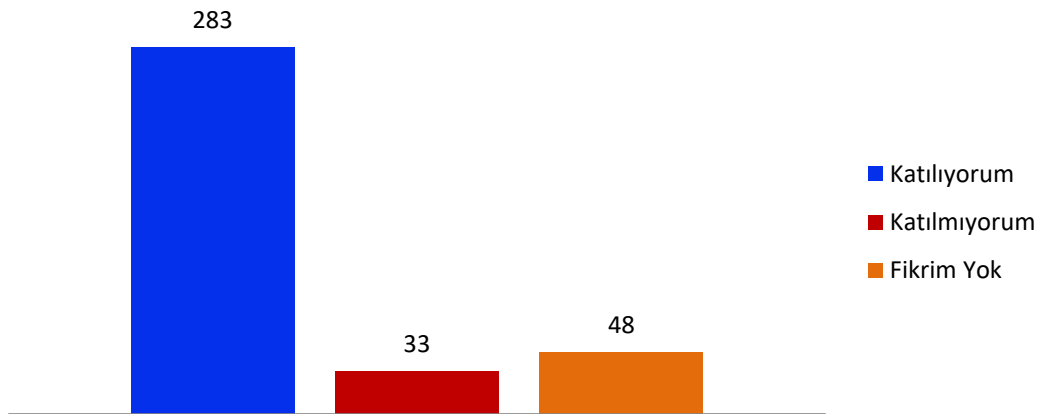
Duygusal istismar etkileri çocukluk dönemiyle sınırlıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 20 , Katılmıyorum; 313 ve Fikrim Yok; 31 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.28

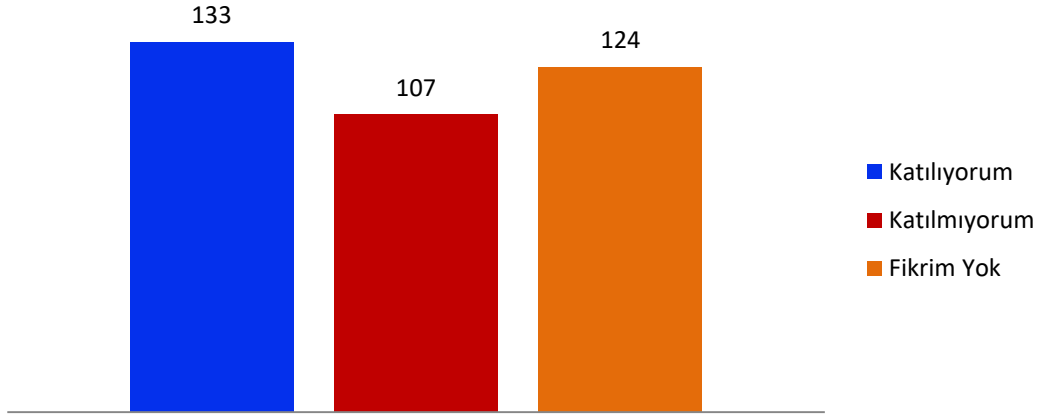
Çocuk fiziksel temasa uğramadan da cinsel olarak istismar edilmiş olabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 283 , Katılmıyorum; 33 ve Fikrim Yok; 48 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.29

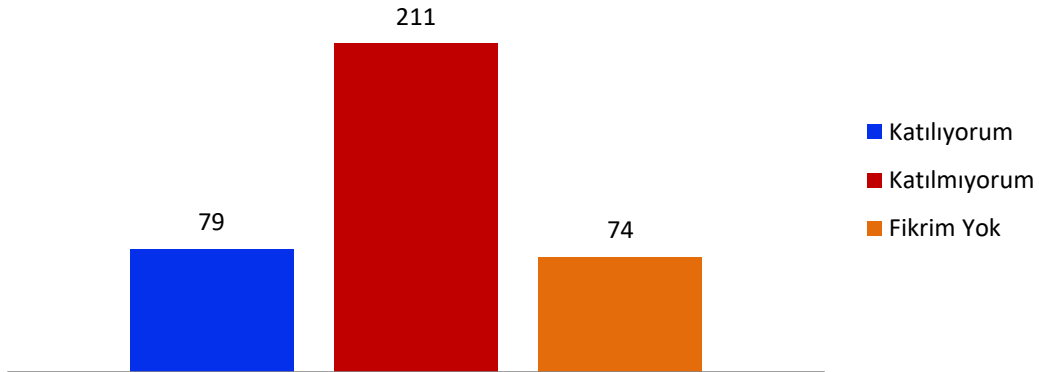
Duygusal istismara uğrayanlarda intihar oranı fiziksel istismara uğrayanlardan fazladır.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 133 , Katılmıyorum; 107 ve Fikrim Yok; 124 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.30

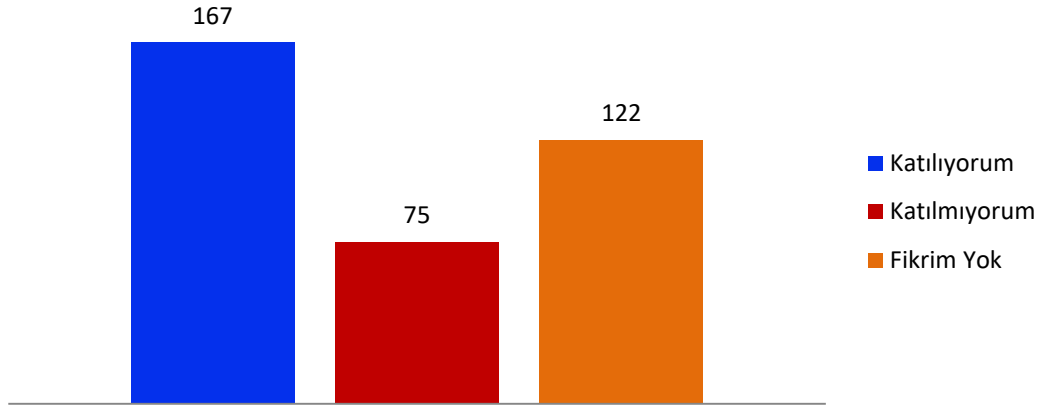
Fiziksel istismar tanısında ekimozların (morluk) değişik renklerde olması önem taşımaz.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 79 , Katılmıyorum; 211 ve Fikrim Yok; 74 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.31

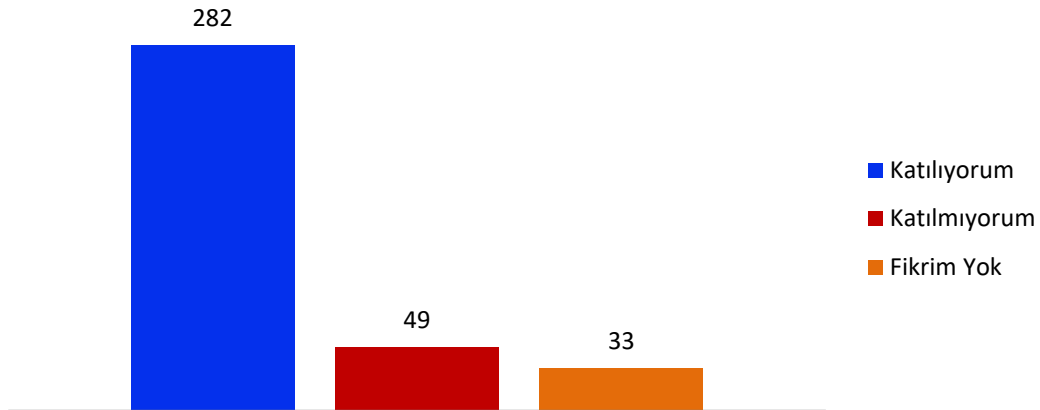
Fiziksel istismara uğramış çocuklarda yanıklar; ayaklar, kalçalar ve göbek bölgesi dışındaki vücut kısımlarında daha yaygın görülür.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 167 , Katılmıyorum; 75 ve Fikrim Yok; 122 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.32

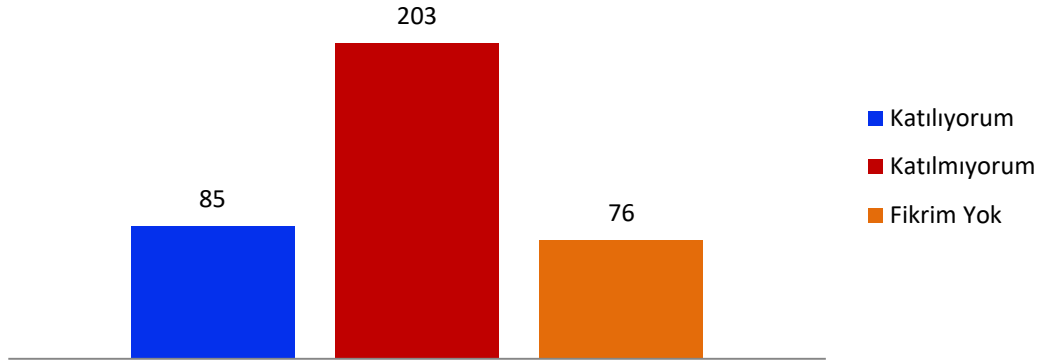
Çocuğun sürekli ve tutarlı bir gözetiminin olmaması ihmalidir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 282 , Katılmıyorum; 49 ve Fikrim Yok; 33 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.33

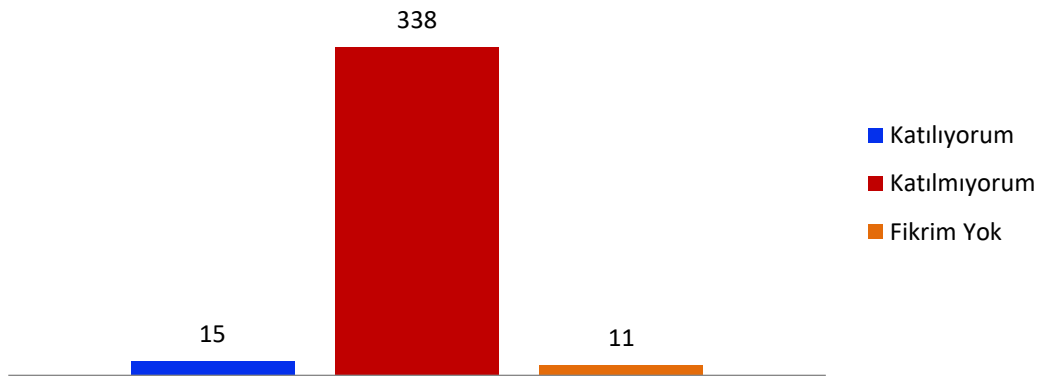
Çocuğun yürüme, oturma gibi genel, davranışlarına bakarak cinsel istismardan şüphelenmek mümkün değildir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 85 , Katılmıyorum; 203 ve Fikrim Yok; 76 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.34

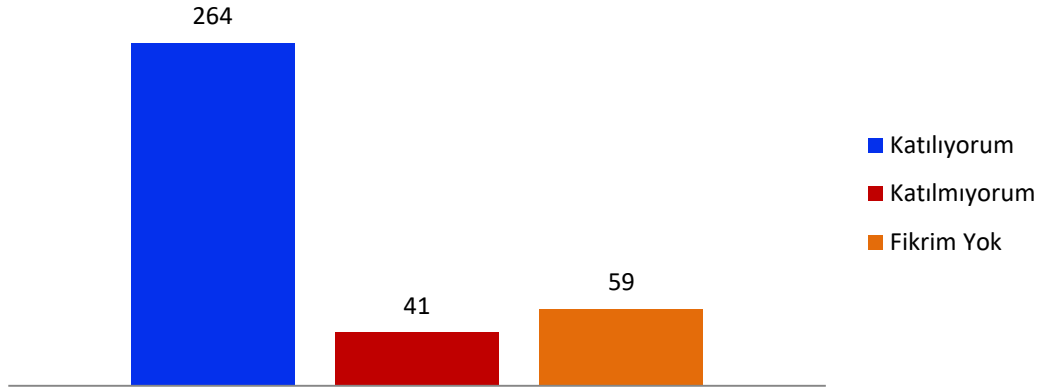
İstismar ve ihmale uğramaları çocukların okul başarılarını etkilemez.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 15 , Katılmıyorum; 338 ve Fikrim Yok; 11 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.35

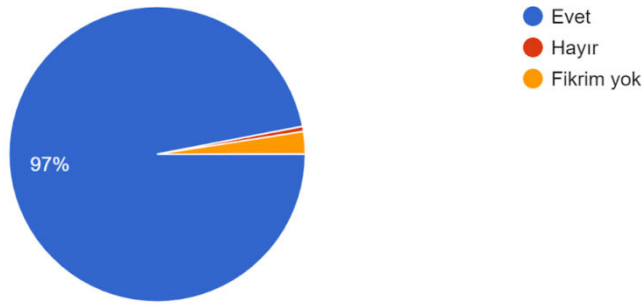
Yaralanma, kırık gibi olaylarda, anlatılan öykünün tutarsızlık göstermesi fiziksel istismarı akla getirmelidir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ilgili anket sorusuna Katılıyorum; 264 , Katılmıyorum; 41 ve Fikrim Yok; 59 şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 3.36

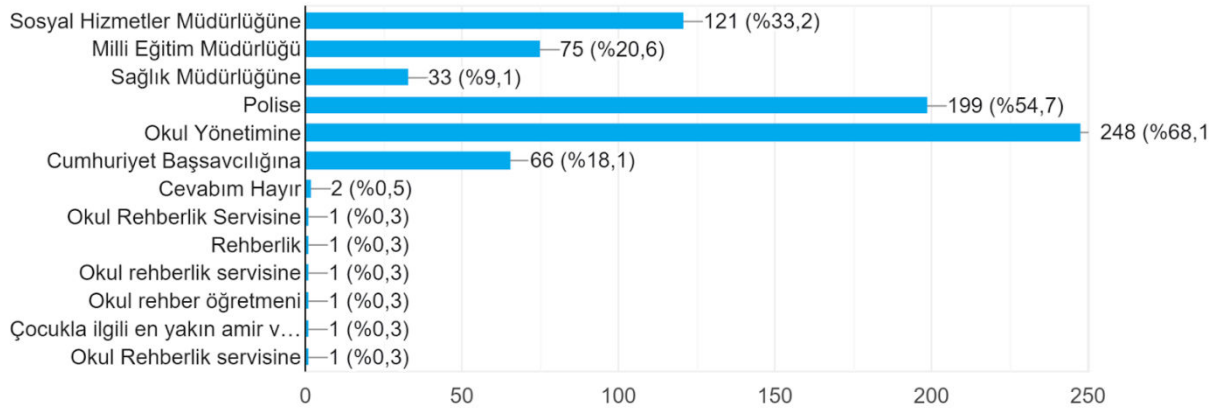
Sizce kanunlara göre, çocuk ihmal ve istismarı şüphesini bildirmek zorunda mısınız?

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %97'si kanunlara göre çocuk ihmal ve istismarı şüphesinin bildirim yükümlülüğü olduğunu düşünürken; %2,5'u "Fikrim Yok" seçeneğini işaretlemiştir. Bildirim yükümlülüğü olmadığını düşünenlerin oranı ise %0,5 olarak görülmektedir.

Tablo 3.37

Önceki soruya cevabınız evet ise, karşılaştığınız ihmal veya istismar şüphesini kime ya da nereye bildirmeniz gerekir?

Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin karşılaştıkları ihmal ve istismar şüphesi durumunda bildirmeyi uygun gördükleri kurum ve kişiler aşağıda sırasıyla verilmiştir :

1. Okul Yönetimine ; %68,1
2. Polise ; %54,7
3. Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne ; %33,2
4. Milli Eğitim Müdürlüğüne ; %20,6
5. Cumhuriyet Başsavcılığına ; %18,1
6. Cevabım Hayır(Bildirim yükümlülüğüm yoktur.) ; %0,5
7. Okul Rehberlik Servisine ; %0,3
8. Rehberlik; %0,3
9. Okul rehber öğretmeni; % 0,3
10. Çocukla ilgili en yakın amir veya sorumlu kişi ; %0,3
11. Okul Rehberlik servisine ; %0,3

Tablo 3.38

“Kanunlara göre, çocuk ihmal ve istismarı şüphesini bildirmek zorunda mısınız?” sorusuna cevabınız hayır ise, neden bildirim yapmazsınız?

Açık uçlu soruya verilen yanıtlar aşağıda sunulmuştur:

- a. Ben bir sınıf öğretmeni olarak önce idareye bilgilendiririm, eğer sonuç almazsam, bağlı bulunduğum milli eğitim müdürlüğünü bilgilendiririm. Yani silsile yolu ile devam ederim sonuç alınca kadar.
- b. Okul yönetimleri maalesef bu konuların duyulmasını istemiyor ve bu konuda gereken cezaların yapılmadığını öne sürerek ve öğrenciyi koruma adıyla sürekli olayları kapatıyor.

BÖLÜM IV

SONUÇ, YORUM ve ÖNERİLER

1. Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin % 36,5'unun 34-44 yaş grubunda yer aldığı görülmektedir. Takip eden grup %31,9 ile 28-33 yaş grubu olarak görülmektedir. Bu durum araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin grubunun genç ve dinamik yapısını ortaya koymaktadır.
2. Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenleri içerisinde %59,9 oranında öğretmen lisans öğrenimleri sırasından çocuk ihmal ve istismarı konusunda bilgi aldığını, %40,1 oranında öğretmen bilgi almadığını belirtmiştir. Bu durum öğrenim görülen üniversitenin lisans eğitimleri arasında farklılık olduğu göze çarpmaktadır. Bu sonuca dayanarak hizmet bölgemizde görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerine yönelik çocuk ihmal ve istismarı konusunda bilgilendirme çalışmaları yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
3. Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin ihmale uğramış çocuğun davranışları ile istismara uğramış çocuğun davranışları arasındaki ayrımı yapmakta güçlük çektiği görülmektedir. Çocuk ihmal ve istismarı konusunda bilgilendirme yapılması öğretmenlerin ihmal ve istismar durumundaki çocuğun davranışlarını ayırt etmelerine ve erken süreçte fark edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
4. “İhmal ve istismar şüphesi bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmesi için yeterlidir.” Anket sorusuna verilen cevaplara bakıldığında araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinden bu düşünceye katılmadıklarını belirtenlerin sayısı azımsanmayacak ölçüde olduğu görülmektedir. Bu durumdan yola çıkarak araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin ihmal ve istismar şüphesi ile karşılaştığında izlenmesi gereken yollar konusunda yetersiz bilgiye sahip olduğu düşünülmektedir.
5. “Yalnızca kız çocukları cinsel istismara uğrar.” Anket sorusunun cevabına bakıldığında araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenleri yüksek oranda katılmadıklarını belirtmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin cinsel istismarı beklenildiği gibi cinsiyet ile bağdaştırmadıklarını göstermektedir.

6. “Cinsel istismar kuşkusuyla olayın üzerine gidilmesi, çocuğa daha fazla travma yaşatır.” Anket sorusuna verilen cevaplara bakıldığında araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinden yüksek oranda “Katılmıyorum” seçeneğinin işaretlenmesi beklenirken “Katılıyorum” ve “Fikrim Yok” seçenekleri de yüksek oranda işaretlendiği görülmektedir. Bu düşünceye dayanarak sınıf rehber öğretmenleri ile yapılması planlanan çocuk ihmal ve istismarı konulu farkındalık çalışmalarının önemi ortaya çıkmaktadır.
7. “Çocuk cinsel istismarı en sık 6-10 yaş arasında görülmektedir.” Anket sorusuna araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin verdikleri cevaplara bakıldığında “Katılıyorum” , “Katılmıyorum” ve “Fikrim Yok” seçenekleri üzerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. İhmal ve istismardan korunma çalışmalarının 6-10 yaş grubunda oldukça önemli olduğu düşünüldüğünden sınıf rehber öğretmenlerinin risk faktörlerini tanımaları ve gerekli önlemleri almaları için bilgilendirilmeleri önem arz etmektedir.
8. Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenlerinin karşılaştıkları ihmal ve istismar şüphesi durumunda bildirmeyi uygun gördükleri ilk seçenek olarak “Okul Yönetimi” karşımıza çıkmaktadır.(Rehber öğretmen bulunan okullar da rehberlik servisi “Okul Yönetimi” seçeneği içerisinde kabul edilmiştir.).Takip eden seçenekler “Polis” ve “Sosyal Hizmetler Müdürlüğü” olarak yer almaktadır. Araştırmaya katılan sınıf rehber öğretmenleri bu anket sorusuna beklenen şekilde cevap vermiştir.
9. Yapılan bu araştırma sonucunda, hizmet bölgemizde bulunan sınıf rehber öğretmenlerinin çocuk ihmal ve istismarı konusunda yetersiz bilgiye sahip olduğu görülmüştür. Bu doğrultu da öğretmenlere yönelik çocuk ihmal ve istismarı bilgilendirme çalışmalarının merkezi veya hizmetiçi eğitimlerle desteklenmesi gerektiği önemli bulunmuştur.

EKLER

EK-1. ARAŞTIRMA FORMU

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARINA YÖNELİK SINIF REHBER ÖĞRETMENLERİNİN FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Bu çalışmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri kapsamında, hizmet bölgemizde yer alan rehber öğretmen/psikolojik danışmanların online faaliyetleri gerçekleştirirken karşılaştıkları avantaj ve dezavantaj durumlarını tespit etmektir. Çalışmanın başarıya ulaşması her şeyden önce vereceğiniz bilgilerin doğruluğuna bağlıdır. HER SORU İÇİN TEK SEÇENEK İŞARETLENECEKTİR. Soruları cevaplamada gösterdiğiniz sabır ve samimiyet için teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

BÖLÜM 1

1.1. Görev yaptığınız ilçeyi işaretleyiniz.

- ☐ Afşin
- ☐ Ekinözü
- ☐ Elbistan
- ☐ Göksun
- ☐ Nurhak

1.2 Cinsiyetiniz

- ☐ Kadın
- ☐ Erkek

1.3 Yaşınız

- ☐ 22-27
- ☐ 28-33
- ☐ 34-44
- ☐ 45 ve üstü

1.4 Çocuğunuz var mı?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

1.5 Eğitim düzeyiniz

- ☐ Lisans
- ☐ Yüksek Lisans
- ☐ Doktora

1.6 Meslekteki yılınız

- ☐ 0-5
- ☐ 6-10
- ☐ 10-15
- ☐ 16 ve üstü

1.7 Öğrenimiz sırasında çocuk ihmal ve istismarı hakkında bilgi aldınız mı?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

1.8 Daha önce çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili bir olayla karşılaştınız mı?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

1.9 Öğrencilerinizin sosyoekonomik düzeyini nasıl tanımlarsınız?

- ☐ Yüksek
- ☐ Orta
- ☐ Düşük

BÖLÜM 2

Çocuk İhmal ve İstismarının İpuçları

Doğru olduğunu düşündüğünüz seçenekleri işaretleyiniz.

2.1 İhmale uğramış bir çocuğun hangi davranışlarına bakarak ihmale uğradığı anlaşılabilir?

- ☐ Sürekli uykusuz ya da aç görünmesi bakarak
- ☐ Yürüme, oturma gibi davranışlarına bakarak
- ☐ Alkol problemleri, intihar girişimi, davranış bozuklukları, anti-sosyal davranışlarına bakarak
- ☐ İçme kapağı olmasına bakarak
- ☐ Normal kilonun altında olma, kötü gelişim şekilleri, büyümemesi gibi fiziksel belirtilere bakarak
- ☐ Normalden fazla hırçınlık, düşmanlık, saldırganlık gibi davranışlarına bakarak
- ☐ Sık sık yaralanması, yeni ezik ve morlukların oluşmasına bakarak
- ☐ İhmal edilmiş fiziksel sorunlarına ve tıbbi bakımına bakarak
- ☐ Keçeleşmiş saçlar, kirli cilt, vücut kokusu gibi kötü hijyen durumlarına bakarak

2.2 İstismara uğramış bir çocuğun hangi davranışlarına bakarak istismara uğradığı anlaşılabilir?

- ☐ Sürekli uykusuz ya da aç görünmesi bakarak
- ☐ Alkol problemleri, intihar girişimi, davranış bozuklukları, anti-sosyal davranışlarına bakarak
- ☐ İçeride kapanık olmasına bakarak
- ☐ Normal kilonun altında olma, kötü gelişim şekilleri, büyüyememe gibi fiziksel belirtilere bakarak
- ☐ Normalden fazla hırçınlık, düşmanlık, saldırganlık gibi davranışlarına bakarak
- ☐ Sık sık yaralanması, yeni ezik ve morlukların oluşmasına bakarak
- ☐ İhmal edilmiş fiziksel sorunlarına ve tıbbi bakımına bakarak
- ☐ Keçeleşmiş saçlar, kirli cilt, vücut kokusu gibi kötü hijyen durumlarına bakarak

BÖLÜM 3

Maddelerin karşısında bulunan "Katılıyorum", "Katılmıyorum" ve "Fikrim Yok" seçeneklerinden birini işaretleyiniz.

Çocuk İhmal ve İstismarı Hakkında Anket Soruları	Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok
3.1 Çocukların davranışı ya da görünüşü istismar sebebi olamaz.			
3.2 Fiziksel istismar ve duygusal istismar genellikle birbirine eşlik eder.			
3.3 İhmalin pasif, istismarın aktif bir davranış şekli olması ihmal ve istismarı birbirinden ayıran en önemli özelliktir.			
3.4 Çocuğun duygusal gelişimini zedeleyen bütün eylemler ya da eylemsizlik duygusal istismar olarak tanımlanır.			
3.5 İhmalden söz edebilmek için ebeveynin çocuğun ihtiyaçlarını giderebilme yetisi bulunmasına rağmen yapmaması gerekmektedir.			
3.6 İhmal ve istismar şüphesi bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmesi için yeterlidir.			
3.7 Çocuklar cinsel istismarı hayal güçlerinin genişliği ile uydururlar.			
3.8 İlgi çekmeye çalışan çocuklar, şirin ve cazip kız çocukları, evden kaçan çocuklar, ihmal edilmiş çocuklar potansiyel mağdurlardır.			

3.9 Parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, karanlık sokaklar, karanlık yerler, boş inşaat sahaları tehlikeli bölgelerdir.			
3.10 İstismarcılar genellikle yaşlı ve yabancı erkekler ile sokakta yaşayan hırpani görünümlü serserilerdir.			
3.11 Yalnızca kız çocukları cinsel istismara uğrar.			
3.12 Cinsel istismar kuşkusuyla olayın üzerine gidilmesi, çocuğa daha fazla travma yaşatır.			
3.13 Çocuğun kendisine inanılmayacağı, yapılan cinsel istismar yüzünden kendisinin suçlanacağı ve zarar göreceği korkusu tekrar tekrar istismara uğramasının nedenlerindendir.			
3.14 Çocuk cinsel istismarı en sık 6-10 yaş arasında görülmektedir.			
3.15 Duygusal istismar en çok karşılaşılan ve yasal olarak ispatlanması en zor istismar çeşididir.			
3.16 Cinsel istismar konusunda hikaye uyduran çocuk sayısı çok fazladır.			
3.17 Duygusal istismar etkileri çocukluk dönemiyle sınırlıdır.			
3.18 Çocuk fiziksel temasa uğramadan da cinsel olarak istismar edilmiş olabilir.			
3.19 Duygusal istismara uğrayanlarda intihar oranı fiziksel istismara uğrayanlardan fazladır.			
3.20 Fiziksel istismar tanısında ekimozların (morluk) değişik renklerde olması önem taşımaz.			
3.21 Fiziksel istismara uğramış çocuklarda yanıklar; ayaklar, kalçalar ve göbek bölgesi dışındaki vücut kısımlarında daha yaygın görülür.			
3.22 Çocuğun sürekli ve tutarlı bir gözetiminin olmaması ihmaldir.			
3.23 Çocuğun yürüme, oturma gibi genel, davranışlarına bakarak cinsel istismardan şüphelenmek mümkün değildir.			
3.24 İstismar ve ihmale uğramaları çocukların okul başarılarını etkilemez.			
3.25 Yaralanma, kırık gibi olaylarda, anlatılan öykünün tutarsızlık göstermesi fiziksel istismarı akla getirmelidir.			

BÖLÜM 4

Çocuk İhmal ve İstismarı Bildirim Yükümlülüğü

4.1 Sizce kanunlara göre, çocuk ihmal ve istismarı şüphesini bildirmek zorunda mısınız?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Fikrim Yok

4.2 Cevabınız evet ise, karşılaştığınız ihmal veya istismar şüphesini kime ya da nereye bildirmeniz gerekir?

- ☐ Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne
- ☐ Milli Eğitim Müdürlüğü
- ☐ Sağlık Müdürlüğüne
- ☐ Polise
- ☐ Okul Yönetimine
- ☐ Cumhuriyet Başsavcılığına
- ☐ Cevabım Hayır

4.3 Cevabınız hayır ise, neden bildirim yapmazsınız? (Cevabınız Evet ise "Evet" yazmanız yeterlidir.)